

The image shows three versions of the 'EMAKUNDE' logo, each representing a different level of violence against women. Each version includes a graphic of a woman being held back by a hand, a scale of violence from 1-2 to 3-4, and the text 'NAHIKO!' (I don't want!).

- Left version:** 'trato txarrak' (bad treatment), 'hidetasmaz biz' (living with fear), 'hidetasmora' (fear). The scale is 1-2 to 3-4. The text 'NAHIKO!' is repeated.
- Middle version:** 'trato txarrak' (bad treatment), 'hidetasmaz biz' (living with fear), 'hidetasmora' (fear). The scale is 1-2 to 3-4. The text 'NAHIKO!' is repeated.
- Right version:** 'trato txarrak' (bad treatment), 'hidetasmaz biz' (living with fear), 'hidetasmora' (fear). The scale is 1-2 to 3-4. The text 'NAHIKO!' is repeated.

Below the logos, the text 'EMAKUNDE' is repeated, followed by 'EMAKUNDEAREN EUSKAL ERAKUNDEA' and 'INSTITUTO VASCO DE LA MUJER'. At the bottom, the logos of 'Eusko Jaurlaritzak' and 'Gobierno Vasco' are shown.

Marivi Fernández

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

ELKARBIZITZA.

- Norberaren **sentimenduak, pentsamenduak eta nahiak modu asertiboan adieraztea** ... besteren sentimenduak, pentsamenduak eta nahiak adi entzutea eta kontuan hartzea.
- **Taldean ikastea eta lan egitea**, nork bere ardurak onartuz eta helburu komuneko lanetan lankidetzan arituz, pertsonen eta iritzien aniztasunak dakarren aberastasuna aitortuta.
- Norberaren portaerak **giza eskubideen oinarrian dauden printzipio etikoak** eta elkarbizitzaren oinarri diren gizarte-ohituretatik eratortzen diren arauak betetzea.
- **Gatazkak elkarriketaren eta negoziazioaren bidez konpontzea.**

Heziberri: [Elkarrekin bizitzeko konpetentzia.](#)

HEZKIDETZA.

Hezkidetza ezagutza feministak hezkuntzari egindako ekarpena da, generoen eraikuntza zalantzan jarritz. Proposatu duen helburua mekanismo baztertzailak pixkanaka desagertzea da, eskolaren egitura formalean ez ezik, hezkuntza ideologian eta praktikan ere bai.

Zentzu horretan, hezkidetzak ikuspegi berria ekarri du neska-mutilen trebakuntzari, gaitasun pertsonalei eta boterearen erabilerari heldzerakoan.

Neska-mutilen garapen integralaren alde egitea da. Horretarako, funtsezkoa da nortasuna estereotipo sexistetatik at garatzea, eta justizia zein zaintzako etikan, berdintasunezko harremanetan eta boterearen erabilera parekidean oinarritutako gizarte eraikitzea.

[Hezkuntza-sisteman hezkidetza eta genero-indarkeriaren prebentzioa lantzeko Gida Plana.](#)

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Erreferentziazko iritziak

En el centro educativo , la convivencia, se entiende como el ***entramado de relaciones interpersonales*** que se dan entre todos los miembros de la comunidad educativa, y en el que se configuran ***procesos de comunicación, sentimientos, valores, actitudes, roles, status y poder.***

Ortega, O. (1998). *La convivencia escolar: qué es y como abordarla*. Sevilla: Consejería de Educación de la Junta de Andalucía.

Entendemos **la convivencia positiva** como aquella que **se construye día a día** con el establecimiento de unas **relaciones consigo mismo, con las demás personas y con el entorno ...** fundamentadas en la **dignidad humana**, en la paz positiva y en el **respeto a los Derechos Humanos**.

Uruñuela, P. (2016). *Trabajar la convivencia en los centros educativos*. Madrid: Narcea.

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Erreferentziazko iritziak

Cualquier docente quiere **dar clase en las mejores condiciones**, pero estas no se crean solas. **Las crea el docente y su alumnado**, conformando conjuntamente una determinada atmósfera o **clima de clase** en la que se enmarcan todas las actuaciones de ambos...

... el docente es un gestor de condiciones que está permanentemente, de forma consciente o no, creando oportunidades favorables o desfavorables: **contribuye a la convivencia o a la disrupción, a la atención o a la distracción, al trabajo o a la pasividad ...**

...hay docentes cuyo **estilo de gestión** es un factor de riesgo: el que no controla, no motiva, no conecta con su alumnado y lo atiende deficientemente tiene muchas posibilidades de encontrarse con conflictos...

Vaello Orts, J. (2008). *Cómo dar clase a los que no quieren*. Madrid: Santillana.

La aproximación al **conflicto** que proponemos **supone entenderlo como una oportunidad para el cambio y el enriquecimiento**, en lugar de verlo como algo a erradicar de los centros escolares...

... por tanto, **educar para resolver conflictos**, considerando los deseos y objetivos de las personas implicadas, enseñando a interpretar, anticipar y comprender sus motivaciones, y negociando las vías de solución que benefician a todas las parte, no es sino **educar para la convivencia**.

Ortega, R. y Del Rey, R. (2004). *Construir la convivencia*. Barcelona: Edebé.

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

ELKARBIZITZA ESKOLA ETA
GELETAN.

- ✓ Sarea
- ✓ Konplexua
- ✓ Markoa.

BERDINEN ARTEKO
HARREMANAK.
SOZIALIZAZIOA.

Ohiturak

Hitzarmenak

Baloreak

IKASLEAK

FAMILIAK

BESTE AGENTE
BATZUK

IRAKASLE-TALDEA:
PROFESIONALAK

EGITEN DUGUN GUZTIA
HEZIGARRIA DA, BAINA BAITA
EGITEN EZ DUGUNA ERE ...

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

BERDINEN ARTEKO HARREMANAK. SOZIALIZAZIOA.

LAGUNAK
IZATEN /
ONARTUAK
IZATEN

BERDINEN
TALDEKIDEA IZATEN/
PERTENENTZIA
SENTIMENDUA

- Taldekide sentitzea.
- Edozein motatako jarduerak eta arauak onartu (eztabaidatu gabe).
- Taldearekiko menpekotasuna
- Mikro - kultura: arauak, ohiturak, hitzarmenak, sinesmenak eta jokamolde partekatuak.

- Isolamendua.
- Segurtasun falta.
- Auto-irudia eskasa eta ahula.

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

**JARRERA,
JOKABIDE
DISRUPTIBOA K**

Jokabide konplexuak:

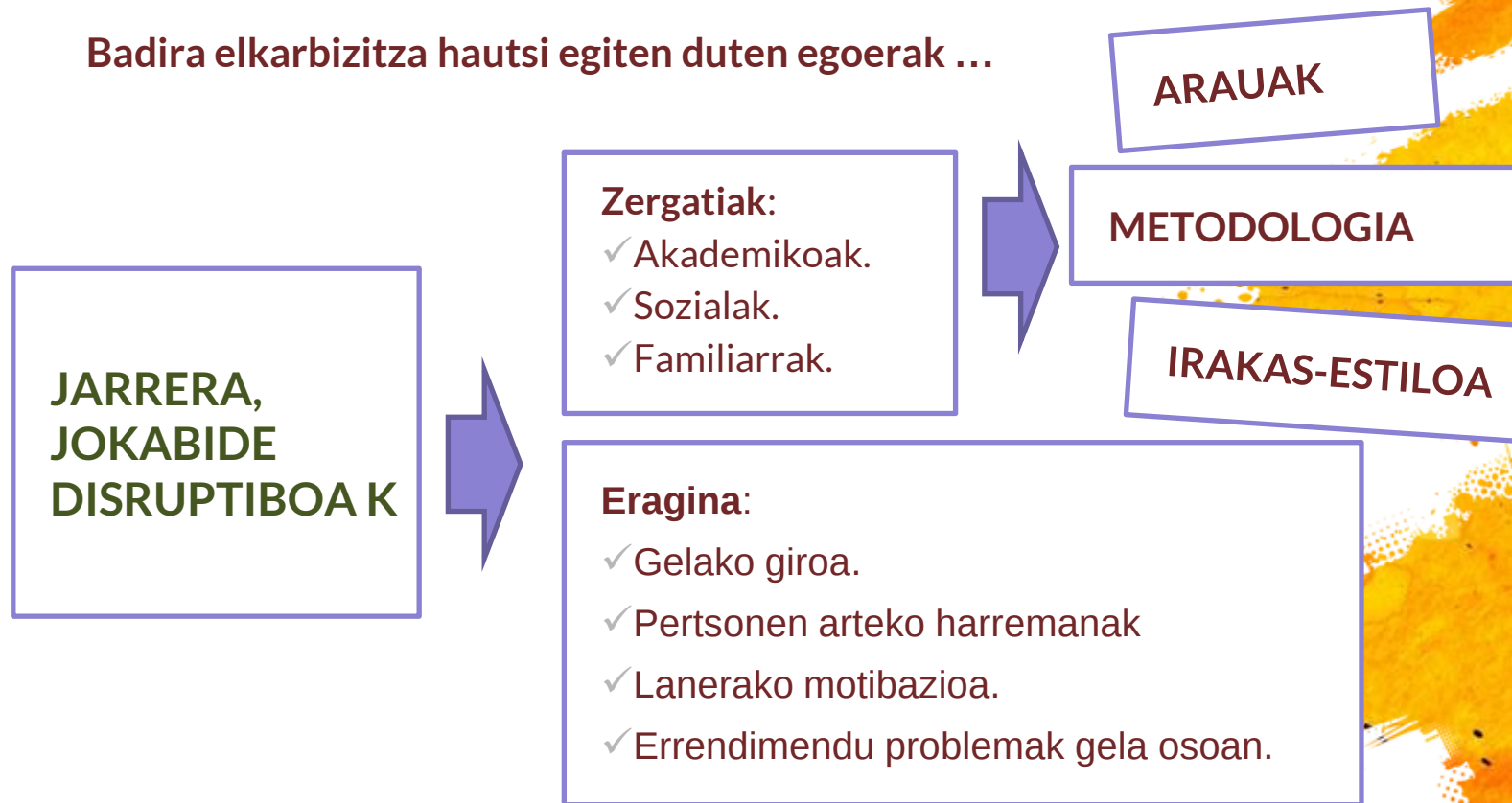
- ✓ Atentzioa eman.
- ✓ Zarata sortu.
- ✓ Gehiegi mugitu.
- ✓ Taldean tokia bilatu.
- ✓ **Arrakasta akademiko faltagatik** eskola moztu.

Irakasleek: gure kontrako jarrerak ...

- ✓ Haserre.
- ✓ Frustrazioa eta segurtasun falta.
- ✓ Errudunak.
- ✓ Mesfidantza ...

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

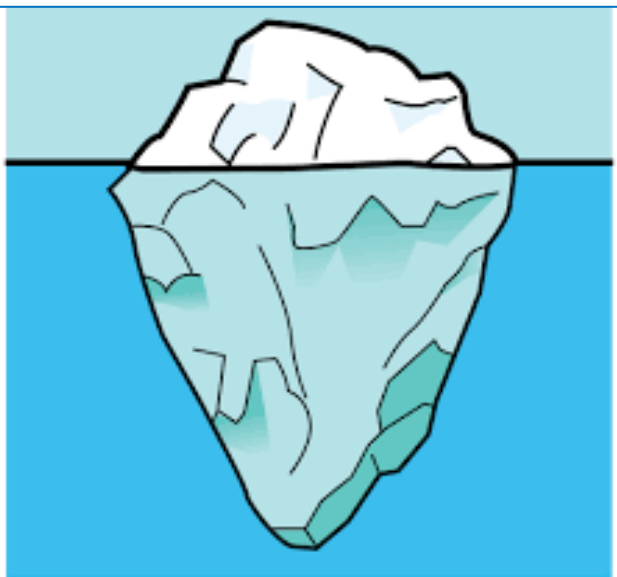
Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

JARRERA, JOKABIDE DISRUPTIBOAK

Ikusten dena, **gertatzen dena** (jarrerak eta jokabideak).

.....

Ideiak, teoriak eta iritziak (irakasle, familiak eta ikasleenak). Hauek jarrerak eta jokabideak gidatzen dituzte.

Ikastetxe, irakasle eta ikasle eta beren familien **baloreak** → hauek baitira, benetan, jarrera eta jokabide disruptibo-en atzean dauden arrazoiak, baita irakasleok ematen ditugun **erantzunak**.

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

**JARRERA,
JOKABIDE
DISRUPTIBOA K**

ARAUAK:

- ✓ Ikasleen partaidetza.
- ✓ Arau gutxi eta adostuak.
- ✓ Baita ere betetzen ez direnean, neurriak.
- ✓ ...

IRAKAS ESTILOA: irakasleak dinamizatzen du, ikasleak motibatu eta konexioak egin, lidergo pedagogikoa behar da, ...

METODOLOGIA: aktiboak, parte-hartzea eskatzen dutenak, motibazioa pizten dutenak, ...

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

JAZARPENA ETA ZIBER-JAZARPENA, ...

- ✓ Fenomeno oso konplexua ere bai.
- ✓ Detekzio zaila.
- ✓ Ezkutuan ematen da.
- ✓ Iluna eta sakona.
- ✓ Aldakorra / dinamikoa.
- ✓ Kode propioa.
- ✓ Sare sozialak ...
- ✓ ...

Eta gainera, guk, irakasleok ...

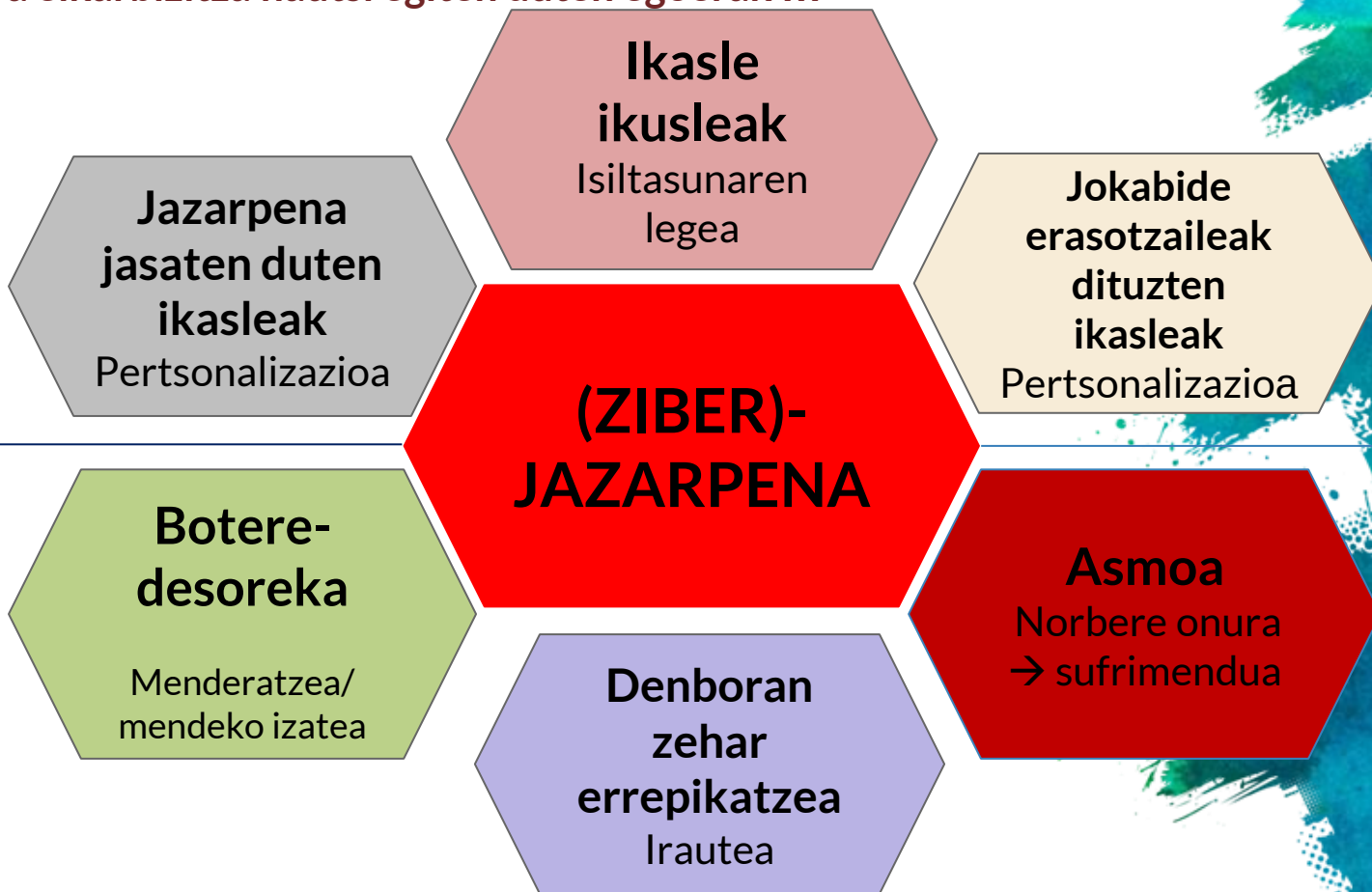
- ✓ Usteak eta atribuzioak egiten ditugu.
- ✓ Paradoxikoa da, ez dakigu zer pentsatu, edo bai...
- ✓ Sinesten dugu? Edo ... ez dugu sinesten?
- ✓ ...

ZIBER-ELKARBIZITZA

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

Biktimak

**Jokabide
erasotzaileak**

Ikusleak

Errekonozimendua
Irudi positiboa
berreraikitzea

Berreraikitze
pertsonala

Ahalduntze kolektiboa
Berreraikitze kolektiboa
Bullying gabeko ikastetxea

**Esku-hartzea eta hezkuntza neurriak pertsona
guztientzat**

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

INDARKERIA MATXISTA... ???

BERDINTASUNA????

NOLAKO MUTILAK?

NOLAKO NESKAK?

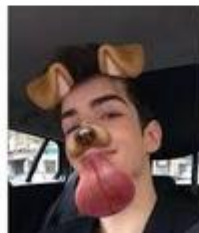
Tabirako Junior LV

GİZONAK		BİLGİLER		KAYIT NO	KAYIT TARİHİ	KAYIT YERİ
		AD	SOYAD			
1. Adı Soyadı						
2. Doğum Tarihi						
3. Doğum Yeri						
4. Doğum Saati						
5. Doğum Yeri						
6. Doğum Saati						
7. Doğum Yeri						
8. Doğum Saati						
9. Doğum Yeri						
10. Doğum Saati						
11. Doğum Yeri						
12. Doğum Saati						
13. Doğum Yeri						
14. Doğum Saati						
15. Doğum Yeri						
16. Doğum Saati						
17. Doğum Yeri						
18. Doğum Saati						
19. Doğum Yeri						
20. Doğum Saati						
21. Doğum Yeri						
22. Doğum Saati						
23. Doğum Yeri						
24. Doğum Saati						
25. Doğum Yeri						
26. Doğum Saati						
27. Doğum Yeri						
28. Doğum Saati						
29. Doğum Yeri						
30. Doğum Saati						
31. Doğum Yeri						
32. Doğum Saati						
33. Doğum Yeri						
34. Doğum Saati						
35. Doğum Yeri						
36. Doğum Saati						
37. Doğum Yeri						
38. Doğum Saati						
39. Doğum Yeri						
40. Doğum Saati						
41. Doğum Yeri						
42. Doğum Saati						
43. Doğum Yeri						
44. Doğum Saati						
45. Doğum Yeri						
46. Doğum Saati						
47. Doğum Yeri						
48. Doğum Saati						
49. Doğum Yeri						
50. Doğum Saati						
51. Doğum Yeri						
52. Doğum Saati						
53. Doğum Yeri						
54. Doğum Saati						
55. Doğum Yeri						
56. Doğum Saati						
57. Doğum Yeri						
58. Doğum Saati						
59. Doğum Yeri						
60. Doğum Saati						
61. Doğum Yeri						
62. Doğum Saati						
63. Doğum Yeri						
64. Doğum Saati						
65. Doğum Yeri						
66. Doğum Saati						
67. Doğum Yeri						
68. Doğum Saati						
69. Doğum Yeri						
70. Doğum Saati						
71. Doğum Yeri						
72. Doğum Saati						
73. Doğum Yeri						
74. Doğum Saati						
75. Doğum Yeri						
76. Doğum Saati						
77. Doğum Yeri						
78. Doğum Saati						
79. Doğum Yeri						
80. Doğum Saati						
81. Doğum Yeri						
82. Doğum Saati						
83. Doğum Yeri						
84. Doğum Saati						
85. Doğum Yeri						
86. Doğum Saati						
87. Doğum Yeri						
88. Doğum Saati						
89. Doğum Yeri						
90. Doğum Saati						
91. Doğum Yeri						
92. Doğum Saati						
93. Doğum Yeri						
94. Doğum Saati						
95. Doğum Yeri						
96. Doğum Saati						
97. Doğum Yeri						
98. Doğum Saati						
99. Doğum Yeri						
100. Doğum Saati						

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

Indarkeria matxista...

- ✓ **Estereotipo eta roletan.**
- ✓ Harremanetan.
- ✓ Hizkuntzan.
- ✓ Jostailuetan.
- ✓ Irudietan.
- ✓ Irainetan.
- ✓ Txisteetan
- ✓ ...

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

Indarkeria matxista...

HEZKIDETZA

- ✓ Genero desberdintasunak etengabe desagertzea.
- ✓ Berdintasunean oinarritutako sozializazioa kontutan izan behar dugu.
- ✓ Identitate aniztasuna errespetatzea, nesken eta mutilen garapen pertsonala ahalbidetzen.
- ✓ Errealitatearen azterketa ezin bestekoa da.
- ✓ Gaitasunak, trebetasunak eta bizitza proiektuak generoarekin loturik daude.
- ✓ Curriculum edukietan, emakumeen ekarpenak ez dira ikusten, eta sexismoa eta genero indarkeria nerabeen eta gazteen bizitzan garapenean eragiten ari diren errealitateak dira.
- ✓ Eskola sistemaren egituretan eta pertsonengan eragitea.
- ✓ Maskulinitasun berriak.

http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dig_publicaciones_innovacion/eu_conviven/adjuntos/coeducacion/920006e_Pub_EJ_hezkidetza_plana_e.pdf

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

GATAZKAK...

PROBLEMA

Beharrak antagonikoak bihurtu dira.

BEHARRAK

(ekonomikoak, ideologikoak, biologikoak, emozionalak, ...)

KRISIA SORTZEN DA.

Gatazka handia egin da, handiegia.

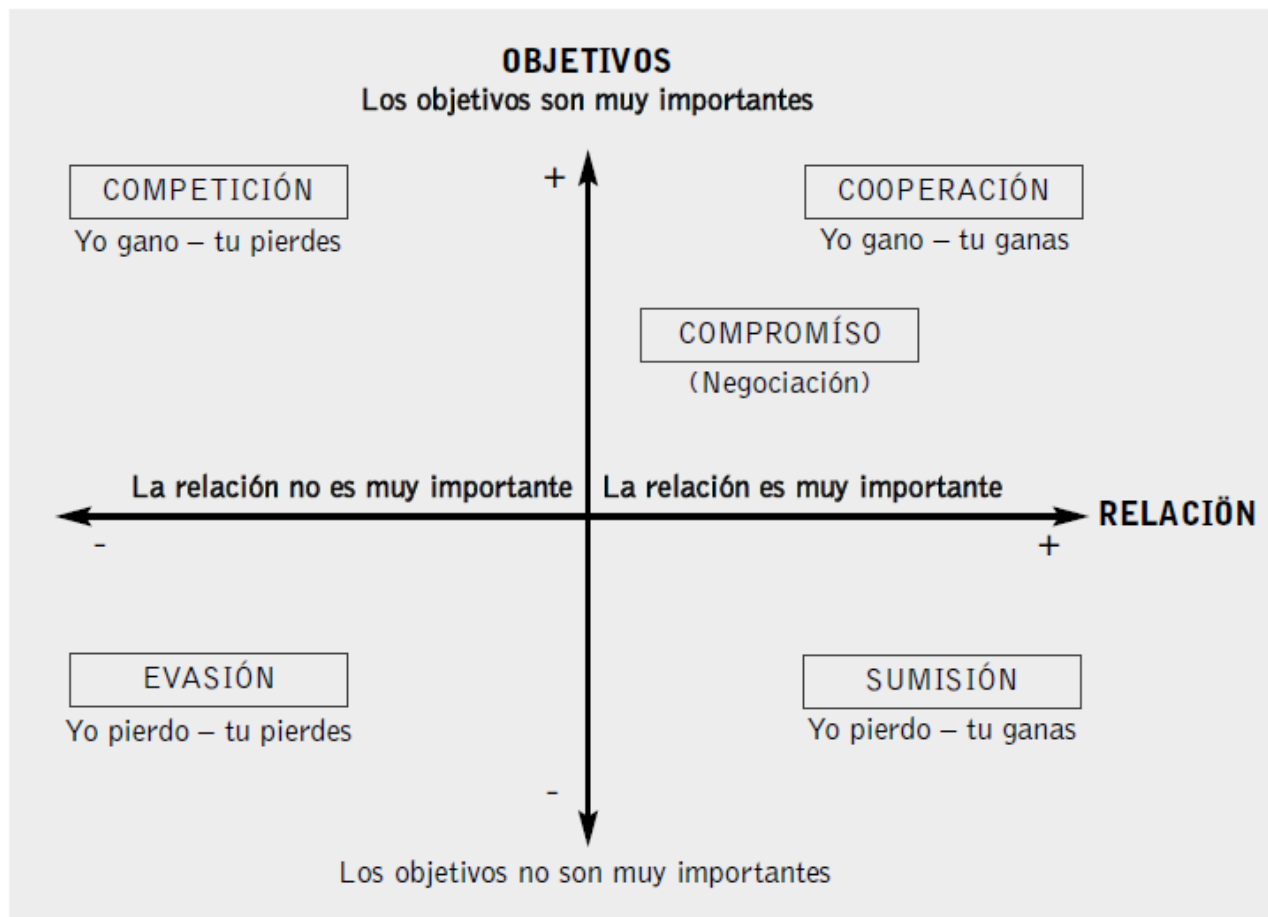
Momenturik okerrena da gatazka bati aurre egiteko.

Lehenago ez bada esku-hartzen mesfidantza, inkomunikazioa, beldurra, gaizki ulertuak ... sortuko dira.

- ✓ Aukera ezin hobea bestelako harremanak eraikitzeke eta bizitzarako prestakuntza lortzeko.
- ✓ Gatazken analisia egin ikasleei tresnak eta estrategia zehatzak emateko aurre egin ahal izateko. (PROBENTZIOA).
- ✓ Gatazkei aurre egin **indarkeriarik gabe**, alderatuak dauden bi aldeak irabazle ateratzeko beren beharrak asetzeko

Cascón, P. *Educar en y para el conflicto*

EDOZEIN GATAZKA MOTAREN AURREAN IZAN DAITEZKEN JARRERAK

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbitza hautsi egiten duten egoerak ...

GATAZKA

OLDARKORTASUNA
AGRESIBITATEA

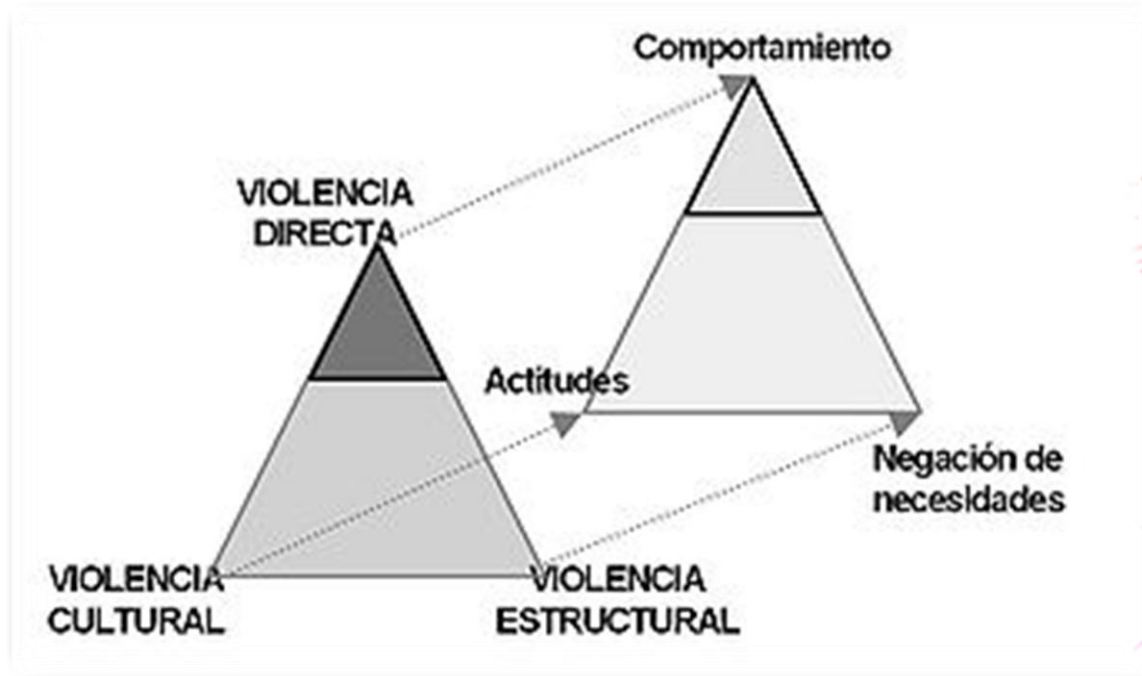

INDARKERIA

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

Triángulo de Johan
Galtung

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Badira elkarbizitza hautsi egiten duten egoerak ...

IKUSTEN DEN
INDARKERIA

- ✓ Jarrera eta jokabide disruptiboak.
- ✓ (Ziber)-jazarpena.
- ✓ Indarkeria matxista.

Menderatze/ mendetasun
eredua

Eredu ERREAKTIBOA

Ikusten diren
jokabideak

Eredu
PROAKTIBOA.
PROBENTZIOA

Galtung-ek aipatutako
hiru dimentsioak
kontuak hartzen ditu:

-Ikusten ez dena:

- ✓ Egiturazko indarkeria.
- ✓ Kulturala.

-Ikusten dena:

- ✓ Indarkeria zuzena

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

Komunikazio aktibo
eta asertiboa landu.
Errespetua.

...

Taldea egin
eta giro ona
sortu, **auto-**
estimua
handitu eta
laguntasuna
zaindu.

PROBENTZIOA.

Gatazka krisialdira iritsi
baina lehenagoko
interbentzioa. (J. Burton.)

Kooperazioa
landu.

Erabakiak hartu
adostasunean,
ikasle guztien **parte**
hartzea sustatu,
berdintasunean.

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

La **coeducación** tiene como objetivo principal **prevenir la violencia machista** desde la lucha contra el **estereotipo**, desde el *análisis de nuestra realidad cotidiana con perspectiva de género*, desde la presentación del catálogo de cómo ser un **hombre igualitario**, cómo ser una **mujer por la igualdad**.

Marian Moreno Llaneza

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

GENERO ESTEREOTIPOEN ADIBIDE BATZUK	
Etxeko lanak egin behar dituzte	Indar fisikoa dute
Haurrak zaindu behar dituzte	Futbola eta kotxeak gustukoa dituzte.
Pasiboak dira	Ez dute etxeko lanik egiten
Emozionalagoak dira eta negar egiten dute.	Ez dute haurrik zaintzen
Erabakiak hartzea kostatzen zaie.	Desordenatuak eta alferrak dira.
Asko hitz egiten dute.	Erabakiak erraz hartzen dituzte.
Gizon baten menpe lan egiten dute edo haurren zaitzan: erizainak, idazkariak, maistrak, ...	Ez dute beren emozioak adierazten
	Sexua gustukoa dute
Ez dute indar fisikorik	Ez dute negarrik egiten
Ezin dira heroiak izan	Aktiboak dira
Gizonezko baten laguntza behar dute hainbat lan (konplexuak edo indarra behar dutenak) egin ahal izateko	Independenteak dira
	Analitikoak eta arrazionalak dira

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

- ✓ “**Toda la Comunidad Educativa** debe reflexionar, **comprometerse** y ser capaz de generar nuevos valores para cambiar los comportamientos violentos hacia las mujeres.
- ✓ Una educación en *igualdad y para la igualdad, en todos los niveles educativos*, que apueste por un futuro en el que **se garanticen los Derechos Humanos para mujeres y hombres** y se corrijan las desigualdades en el acceso a la propia autoestima, la libertad, los tiempos y los espacios.
- ✓ Debemos educar para que alumnos y alumnas, profesores y profesoras, perciban la **violencia de género como un problema social, no de las mujeres**.
- ✓ Favorecer que el alumnado repiense la **masculinidad** y la **feminidad**, así como las relaciones entre ellas, dando paso a proyectos vitales más libres y a identidades personales, diversas y sexuadas, pero no construidas contra el otro sexo.

Arconada Melero, M.A. *Prevenir la violencia de género: El reto de educar alumnos igualitarios.*

Gaitasun emozionala,
soziala eta etikoa.

Konpromiso pertsonala
eta kolektiboa

Justizia eta ekitatea

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

"Yo creo que me hice feminista por puro sentido de la justicia, y sólo mucho más tarde supe articular conceptualmente qué me sucedía, no sólo a mí, sino al sexo femenino en general, y cómo a lo largo del proceso histórico se había ido estableciendo esa verdad de exclusión en la que se nos obligaba a vivir."

Amelia Valcárcel

Marea Violeta

"La mayor transgresión política de las mujeres es su alianza, su coalición: la sororidad"

Marcela Lagarde

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

BERDINTASUNERAKO
IKUSPEGI PROAKTIBOA

Edozein proiektua dela eta ... sinesmen osoz egin
behar dugu eta konpromiso osoarekin komunitate
guztia inplikatzuz

ESKOLAN BIZIKIDETZA HOBETZEKO HEZKIDETZA

- ✓ Tutoretza plana.
- ✓ Elkarbizitza plana eta Elkarbizitza behatokia.
- ✓ Hezkuntza proiektua.
- ✓ Hezkidetza Plana.

BERDINTASUNERAKO IKUSPEGI PROAKTIBOA

- ✓ Elkarrekin bizitzeko kompetentzia.
- ✓ Eskubide eta betebeharren dekretoa.
- ✓ **BIZIKASI** ekimena.

- ✓ Golden 5
- ✓ IK/KI
- ✓ Ikas komunitateak.
- ✓ Ikaskuntza eta zerbitzu solidario proiektuak.
- ✓ Agenda 21
- ✓ Normalkuntza
- ✓ Bakerako Hezkuntza.
- ✓ ...

Edozein proiektua dela eta ... sinesmen osoz egin behar dugu eta konpromiso osoarekin komunitate guztia inplikatur

Milesker!

Marivi Fernández

marivifernandez.irungobg@gmail.com